

גיליון 22 / 8 ביוני 2022

העלאת שכר המינימום

עברה בטרומית

עמ' 10

ממשלה במשבר:

חוק יו"ש הפך לחוק יוק

עמ' 4

שנת שיא בפערים המעמדיים בישראל

מאה בעלי הון, 337 מיליארד דולר

מניתוח צמרת בעלי ההון עולה כי יחד עם עשירי ההייטק, גם כל מי שעסק בנדל"ן ובשוק הדיור רשם שנה רווחית במיוחד. מסתבר ש"ממשלת השינוי" ושריה (בייחוד ליברמן ושר השיכון זאב אלקין) מאפשרת ומעודדת את צבירת הונם האגרסיבית. מניות חברות היזמות והבנייה נסקו, והיזמים מממשים במחירי שיא מגרשים שרכשו בזול לפני שנים.

בקרב הנדל"ניסטים אין עשירים חדשים, והתופעה הבולטת היא של הצבר הון אצל קבלנים גדולים שבבעלותם הון קיים. בחוגים אלה לא סבורים כי שוק הדיור הוא "בועה" שדינה להתפוצץ, שמחירי הדיור (שעלו ביותר מ-16% בשנה שחלפה) עומדים לרדת, או שבעלי ההון עתידים לאבד מההונם הצבור בשנים הקרובות.

על פי דוחות שפורסמו השבוע, הייתה השנה האחרונה גם שנת שיא ברווחים עבור יבואנים - ובייחוד עבור יבואני כלי רכב. כל חברת יבוא בישראל מייצגת בבלעדיות כמה יצרניות רכב גדולות. בענף יבוא הרכב שולטות כעשר משפחות, שבידיהן הון של מאות מיליוני דולרים או מיליארדי דולרים. בהינתן הרווחים הגדולים של יבואני הרכב, אין זה מפתיע כי משפחות אלה מרחיבות את השפעתן במהירות ומשקיעות גם בתחומי התעשייה, התשתיות, התחבורה האנרגיה וכמובן - הנדל"ן.

מחירי המוצרים בישראל יקרים בעשרות אחוזים ממחירים בכל מדינה אחרת. בכל ענפי הצריכה שולט קומץ משפחות שעשו בשנה האחרונה "מכה" אדירה.

תחת שמי "ממשלת השינוי" ובתמיכתו הנלהבת של שר האוצר אביגדור ליברמן (ר' עמ' 3) המתנגד נחרצות להעלאת שכר המינימום ל-40 שקל לשעה, נרשם בשנה שחלפה שיא בריכוז ובהצבר ההון בישראל: מאה מולטי-מיליונרים שהונם מוערך ב-337 מיליארד דולר. כך עולה מדירוג העשירים בישראל שפרסם השבוע (7.6) הירחון "דה-מרקר". כיום מחזיקים מאה בעלי הון ב-77% מההונם של 500 עשירי ישראל. שיעור זה גבוה בהרבה מהשיעור ב-2012, אז החזיקו מאה המיליארדרים בנתח של 42% בלבד מסך הונם של 500 עשירי ישראל.

משמעות הנתונים היא גידול בפערים המעמדיים לא רק בין ההון לעובדים בישראל הקפיטליסטית, אלא גם בצמרת ההון עצמה. המיליארדרים נעשים עשירים יותר וכבר לא ניתן להגדירם כמולטי-מיליונרים מן המניין.

לדברי עו"ד איתן גבריאלי ב"דה-מרקר", "הבורסות בישראל ובחו"ל נופלות מאז תחילת 2022. למרות זאת, בשנה החולפת התרחש בישראל זינוק עצום במספר המולטי-מיליונרים. הסיבה המרכזית לכך היא הגאות בענף ההייטק, שגם אם נרגע לאחרונה, אחראי לזינוק בעושר. אלא שההייטקיסטים אינם המרוויחים הבלעדיים. גם אנשי הנדל"ן נהנו מהגאות, בצד טייקונים שכמעט ואיבדו את הונם והתאוששו. היבואנים הבלעדיים נהנו גם הם משילוב בין מעמד המונופוליסטי בישראל לבין עליית המחירים בעולם ובישראל".

מה עשה בנו של ראש ממשלת ישראל השני?

"ב-1952 עזב יעקב שרת את הקיבוץ והחל לעבוד בשב"כ בתפקיד פקידותי, במסגרתו כתב דו"חות מעקב אחרי המפלגה הקומוניסטית. 'המקור העיקרי היה האזנות. היה מעניין', הוא סיפר. בתום שנתיים יצא ללימודי 'סובייטולוגיה' בארצות הברית ובאנגליה".

עופר אדרת, "הארץ", 27.5

דברים בשם אומרם

לידיו של הליכוד אפרטהייד הוא הדבר הנוער

"הדבר שבנוער הכי הרבה לחברה הישראלית בכללותה ובעיקר לחברה היהודית בישראל זה שיהיו חוקי משילות יהודית בארץ הזאת. זאת אומרת שלא נוכל להרשות יותר מצב שבו חלק מערביי ישראל בעצם אומרים לנו היהודים 'אתם אורחים פה'; מסתובבים עם דגלי פלסטין; מזלזלים. יש לשים אותם במקומם".

ח"כ מיקי זוהר מהליכוד, ערוץ 12, 19.5

מהו ההבדל בין ימין לשמאל בממשלת בנט...

"ההבדל בין החלק השמאלי לבין החלק הימני בממשלה בקשר להתנחלויות דק: החלק הימני מעודד אותן והחלק השמאלי משלים עמן. באופן מעשי, ההבדל אינו קיים".

ציץ של מיכאל בן יאיר, היועץ המשפטי לממשלה לשעבר, 25.5

...ומהו ההבדל בין חיילים למתנחלים?

"מפקד חטיבת שומרון, אלוף משנה רועי צוויג, אמר 'פעמים רבות אומרים בכל מיני מקומות שהצבא וההתיישבות עובדים ביחד. אני לא מסכים עם האמירה הזאת, אני חושב שהצבא וההתיישבות חד הם'. צוויג, שאמר את הדברים לתלמידי ישיבות מהתנחלויות באזור השומרון באירוע לציון יום ירושלים בישיבת אלון מורה, הוסיף כי מי שאומר ש'הצבא וההתיישבות עובדים ביחד, מבדיל בין האוכלוסיות'".

הגר שיזף, "הארץ", 31.5

הכותל אאוט, מסגד אל-אקצא אין

"השאלה תלויה בנו פנימה, מה הסיפור שלנו, ובאופן יסודי אנחנו חלוקים בינינו. כי הר הבית הוא מקור כל ההשראה למפעל הצינוני. הכותל המערבי הוא רק תחליף. הוא קיר שנצמדו אליו יהודים כי אדריאנוס ועוד אלפים שנה לא נתנו להם לעלות להר. והמקום האמיתי זה הר הבית ואין לו תחליף. והשאלה בינינו היא מה באמת מניע אותנו. ומה שמניע אותנו זה לא שנהיה דנמרק עם עוד יום של שקט. יש מייעוט שזה מה שהוא רוצה אבל הוא מדבר כמו רוב. מה שמניע אותנו זה יסודות המפעל הצינוני שבא לממש גאולת ישראל. וזה הרבה יותר ממדינה משגשגת".

האלוף (מיל) גרשון הכהן, ערוץ 13, 29.5

ישראל בכיס הקטן של ארה"ב - על רגל אחת

"לולו סטריט יש חופש פעולה לגבי עסקים מול חברות סיניות, ולמגזר העסקי יש בנושא הזה לובי חזק בווישינגטון. ישראל צריכה להגדיר בעצמה מהם האפיקים שהיא רוצה להתקדם בהם, כל מה שלא מסכן אותנו מבחינה ביטחונית, ומהם האפיקים שהם ייהרג ובל יעבור מבחינת ארה"ב. לכן צריך לפתח יותר ידע עצמאי, משלנו, לגבי סין. האנשים שמכירים את סין לא יושבים בגופים שבהם מקבלים החלטות. כל הידע שלנו לגבי סין נשען על הידע האמריקאי, שהוא מוטה לאינטרסים שלהם".

ד"ר תמי גרוסוולד-עוזרי, "דה מרקר", 20.5

מכתבים למערכת

החיים בעזה לא שבו למסלולם

במאי אשתקד החלו הפצצות לנחות סביבנו, בפעם הרביעית תוך שנים ספורות. כל ההתרגשות והשמחה שלנו ושל הילדים לקראת החג התפוגגו בבת אחת.

גם היום, שנה אחרי שהסתיימה המלחמה, אני לא שוכח את רעשי ההפגזות, את מראות החורבן של מגדלים רבי קומות ושל הבתים ההרוסים, את המחזה המחריד של גופות המוטלות בבתי החולים, את הפצועים שוכבים על מיטותיהם, או את צוותי ההגנה האזרחית המנסים לחלץ גופות מתחת להריסות. אלה מראות וקולות ששינו אותי, שהפכו אותי לאדם הרבה יותר מפוחד.

לצורך עבודתי כתחקירן שטח של בצלם ברצועה יצאתי מביתי מדי יום עם תקווה אחת – לחזור אל משפחתי חי ושלם. בשווי הביתה, אחרי הזוועה והחורבן, חיבקתי את ילדי והודיתי כל פעם מחדש לבורא עולם שנשארנו בחיים וללא פגע. כבעל וכאבא, האתגר הכי גדול שלי במהלך מלחמה הוא השמירה על בני משפחתי. לדאוג לשלומם ולהגן עליהם ככל יכולתי מפגיעה פיזית או נפשית.

אשתי ואני עשינו כל מה שיכולנו כדי לתת מענה לצרכים היומיומיים של ילדינו ולהרגיע אותם מרעשי ההפגזות, שהבעיתו גם אותנו. אנחנו גרים בשכונת א-רימאל, במרכז העיר עזה. אני ורבים אחרים היינו בטוחים שהאזור הזה הוא בטוח יחסית, הרבה יותר משאר האזורים ברצועה. היינו בטוחים שישראל לא תפציץ כאן, בטח לא כמו באזורים הקרובים לגבול. זה היה הניסיון שלנו במלחמות הקודמות.

אבל במלחמה האחרונה הכל היה אחרת. השכונה שלנו הופצצה בכבדות וחלק מהמגדלים שישראל החריבה היו קרובים לבית שלנו. השמשות של החלונות בבית שלנו נופצו מההדף, ואני הודיתי לאלוהים שבכך הסתכם הנזק. בסופו של דבר החג הגיע אך טעמו היה מר מאוד. ביום החג עצמו נשארו מסוגרים בביתנו. הילדים שלי לבשו את בגדי החג שקנינו, אבל לא הייתה שמחה, לא היו מתנות, ולא היו ביקורים אצל קרובי משפחה. כל החג עבר בצל ההפצצות הכבדות, ההרס, החורבן וחלקי הגופות המוטלים בכל מקום. 11 ימים של הפצצות בלתי פוסקות, של פחד ושל חרדות, של מגדלים שמתמוטטים, בתים שקורסים, אנשים שנהרגים. וכל אלה אף מציפים זיכרונות קשים וכואבים מהמלחמות הקודמות.

הבת שלי חלא, רק בת 15, עברה כבר ארבע מלחמות; רוז, בת 14, עברה שלוש; היא, בת 10, עברה שתיים; ועבור אדם, בן 6-ה, זו הייתה המלחמה הראשונה. הלוואי, הלוואי שזו תהיה המלחמה האחרונה.

מוחמד סבאח, תחקירן בצלם ברצועת עזה

ניתן לשלוח מכתבים למערכת באמצעות הדוא"ל
zohaderekh@gmail.com

או לחיבת דואר 26205 ת"א-יפו 6126102

ישראל ביתנו? בעלי ההון והמושחתים שר האוצר ליברמן או ההון בשלון

ברשימה נמנים גם יו"ר החברה צ'ינה מוטורס וחברת התחבורה הציבורית תנופה יצחק קויפמן, והלוביסט ישראל יהושע, שהורשע במסגרת פרשת ישראל ביתנו. בדצמבר 2014 פורסמה לראשונה הפרשה בה נחשדו מקורבים למפלגה, בצד אנשי ציבור ולוביסטים, בביצוע עבירות מתן וקבלת שוחד, תיווך לשוחד, הטיית מכרזים, קבלת דבר במרמה, גנבה בידי עובד ציבור, זיוף, רישום כוזב במסמכי תאגיד ועוד.

ביולי אשתדקדק נדונה סגנית שר הפנים לשעבר פאינה קירשנבאום ל-10 שנות מאסר בפועל בעקבות מעורבותה בפרשה. על מנכ"ל משרד החקלאות לשעבר ומקורבו של ליברמן, רמי כהן, גזר השופט 30 חודשי מאסר.

ידיד נוסף של ליברמן, הוא איש העסקים שמואל חייק, שתיווך בעבר בין נתניהו לליברמן לפני שחבר האחרון לקואליציה ומונה לתפקיד שר הביטחון. מקורבים נוספים לליברמן הם עו"ד עלס דוברונסקי, איש הנדל"ן גד זאבי, יו"ר התאחדות מלונות טבריה אבי זנדברג, איש העסקים הירושלמי וקונסול הכבוד של מולדובה סימו טובול, משה גולברי (בעל רשת האופנה גולברי), מתאם הפעולות לשעבר בשטחים הכבושים האלוף יואב (פולי) מרדכי, איש הנדל"ן בני נחמיה והאוליגרך הרוסי יורי קנר.

גורמים נוספים שהגדיר ליברמן בהסדר ניגוד העניינים כיועצים קרובים: רו"ח מיכה לזר, עו"ד נתי שמחוני, משרד עו"ד משה דרוקר ושות', משרד רו"ח ליאון-אורליצקי (בבעלותו של ראש עיריית ירושלים משה ליאון), עדו הר טוב (מבעלי גיתם – תקשורת ויח"צ) והחוקר דוד ספקטור.

ידיד נוסף של שר האוצר הוא עו"ד ירון קוסטליץ. לפעילי שמאל רבים זכור קוסטליץ כתובע הצבאי במשפט נגד חמישה סרבני כיבוש שנשלחו לתקופות מאסר ארוכות. עם לקוחותיו של עו"ד קוסטליץ נימנים: סגן יו"ר קק"ל שלמה דרעי (אחיו של מנהיג ש"ס אריה דרעי), יו"ר קרן היסוד מודי זנדברג ויו"ר בנק הפועלים לשעבר שלמה נחמה. קוסטליץ ייצג גם לא מעט חברות גדולות ובהן משרד רואי החשבון ארנסט אנד יאנג ישראל, חברת שיכון ובינוי, חברת הכשרת היישוב, מאפיית ברמן, מאפיית אנג'ל ועוד. בשירותיו של קוסטליץ נעזרו גם ההתנחלויות בשטחים הכבושים: גוש עציון, ביתאל, עפרה ועוד.

הכל נשאר במשפחה

הסדר ניגוד העניינים חשף גם את מעורבות שלושת ילדיו של ליברמן בפרשות שחיתות. בנו של השר, קובי ועמוס ליברמן, הם בעלי החברה למד ע.ק. אחזקות.

המשך בעמ' 10

מדינת ישראל ידעה שרי אוצר שקיימו קשרים קרובים לבעלי הון, אך עוד לא היה כשר אביגדור ליברמן. מנהיג ישראל ביתנו הוא למעשה מנהיג "ישראל ביתם של בעלי ההון".

כך עולה מהסדר ניגוד העניינים של ליברמן, שפורסם בשבוע שעבר וחשף סבך אינטרסים יוצא דופן של מי שאמון על הקופה הציבורית.

אמור לי מי הם חברי...

עם ידידיו הקרובים של ליברמן נמנים: יו"ר הדירקטוריון והבעלים של רשת הביגוד פוקס הראל ויזל, מנכ"ל דלק ודלק קידוחים יוסי אבו, המיליארדר האמריקאי-ישראלי ארנון מילצ'ין (אשר קשריו עם נתניהו נחקרים כעת תחת כתב האישום בפרשת "תיק 1000"), והמיליארדר האוסטרי מרטין שלאף שבמשך שנים היה מבוקש בישראל.

לפני שני עשורים פתחה המשטרה בחקירה נגד שלאף בחשד, כי חברה בבעלותו העבירה מיליוני דולרים לחברה קפריסאית בשליטת ליברמן. אולם בדצמבר 2012 נסגר התיק "מחוסר ראיות".

ב-2008 נחקרה מיכל ליברמן, בתו של השר, ביחידה הארצית לחקירות הונאה של המשטרה (יאח"ה). בחשד לתיווך בשוחד עבור אביה. על-פי החשד, בעלי הון שונים העבירו שוחד לאביה באמצעות חשבונות בנק שבבעלותה ושל חברות הרשומות על שמה.

ידיד נוסף של ליברמן הוא המיליארדר דן גרטלר, יהלומן ישראלי המכהן גם כקונסול כבוד מטעם הרפובליקה הדמוקרטית של קונגו בישראל. ב-2017 הטיל הממשל האמריקאי סנקציות על גרטלר, זאת לאחר שקבע כי אגר את הונו באמצעות ביצוע עסקאות מושחתות.

בשנים האחרונות פועל גרטלר שוב ושוב כדי למנוע את פרסומו של תחקיר החושף עסקאות אלה. בשנים 2020-2022 חשפו עיתונאי "הארץ" גור מגידו והגר שיזף, כי מקורביו של גרטלר הזרימו עשרות מיליוני דולרים במזומן לבנק ברפובליקה הדמוקרטית של קונגו, וזאת חרף סנקציות שכבר הטיל עליו הממשל האמריקאי. תחקיר נוסף של עיתונאי כאן 11 אבי עמית חשף הסתבכויות נוספות של בעל ההון ידידו של ליברמן עם שלטונות ארה"ב. בשלב מסוים, נחלק ראש המוסד לשעבר יוסי כהן לעזרתו של גרטלר וסייע בביטול הסנקציות.

ידידים נוספים של שר האוצר כוללים את יועץ חברת הרוגלה אן.אס.או. שרון שלום, אשת העסקים תמי מוזס ("ידיעות אחרונות"), מנכ"ל ישראל-קנדה ברק רוזן, האוליגרך מיכאל צ'רנוי, ואיל ההון הישראלי-רוסי ולדימיר גוסינסקי ששמו נקשר בהסתבכויות הפליליות של ליברמן.

חוק יו"ש הפך לחוק יוק

חוק תקנות יהודה ושומרון (הידוע בשם "חוק יו"ש") נפל השבוע (6.6) במליאת הכנסת, לאחר שהתנגדו להארכתו חברי הכנסת של הרשימה המשותפת, כמו גם מאזן גנאים מרע"מ וג'ידא רינאווי-זועבי ממרצ. בנוסף, שני חברי רע"מ נעדרו מההצבעה. מנגד, סיעות מרצ, העבודה ויו"ר רע"מ, מנסור עבאס, תמכו בהצעת החוק האפרטהייד. הקואליציה הימנית תנסה ככל הנראה שוב להעביר את החוק בשבוע הבא. עם נפילת הצעת החוק צייץ יו"ר הרשימה המשותפת, ח"כ איימן עודה (חד"ש): "חוק האפרטהייד נפל וגם הכיבוש עוד ייפול". ח"כ עאידה תומא-סלימאן (חד"ש) – הרשימה המשותפת) התייחסה לתוצאות ההצבעה בציניקה: "חוק הסיפוח והאפרטהייד נפל, אך המשימה העיקרית נשארה – להפיל את הכיבוש ואת הממשלה המעמיקה אותו". היא הוסיפה: "לצערנו הכיבוש לא יסתיים מחר בבוקר, אבל זה היה רגע חשוב: הוא חשף את אלה שבעבר דיברו במילים גבוהות על המאבק נגד הכיבוש – וברגע האמת הצביעו בעדו".

בדיון שנערך במליאת הכנסת בטרם ההצבעה אמר ח"כ עודה: "הסוגיה הפלסטינית היא זו שמונעת יציבות בתוך מדינת ישראל. זה בא לביטוי בפגיעה בדמוקרטיה, אבל גם בחוסר צדק חברתי. מדינת ישראל עומדת בפני ברירה: להיות מדינה קולוניאליסטית, או כזו שאזרחיה חיים בשלום ובביטחון. המשך קיומן של התקנות לשעת חירום משנת '48 מצביע על כך שהעידן הקולוניאליסטי רחוק מלהסתיים".

מק"י וחד"ש: תוקם המדינה הפלסטינית וישוחרר הגולן

במלאות 55 שנה למלחמת יוני 1967 הדגישו המפלגה הקומוניסטית הישראלית (מק"י) והחזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון (חד"ש): פשעי הכיבוש החמורים, ובהם הרחבת ההתנחלויות, לא ימנעו את הקמתה של מדינה פלסטינית עצמאית שבירתה ירושלים המזרחית, ולא את שחרור רמת הגולן הסורית.

השבוע פרסם ראש הממשלה נפתלי בנט אגרת ארוכה לציבור 'שלו', בה מנה את 'הישגי ממשלתו'.

אנו במק"י ובחד"ש מדגישים כי הממשלה הנוכחית דררה את פשעי הכיבוש לשפל חדש בכל הרמות, וקבעה כללים חסרי תקדים של עריצות ורדיפות. אלה הוחמרו כדי לשנות את הסטטוס קוו, שישמש קו מנחה לעבודה עבור כל ממשלה ימנית שתבוא אחריה. אנו מזהים זאת בהגברת התוקפנות נגד תושבי ירושלים ואתריה הקדושים, ובאלימות כלפי האזרחים הפלסטינים ברחבי הגדה המערבית הכבושה.

הממשלה משקרת לציבור באומרה, כי רדיפת הדגל הפלסטיני בכל מקום שבו הוא מונף תבטיח את קביעות הכיבוש. אך על הציבור להביט מעבר להבניות הנכפות עליו, ולהתבונן היטב בהיסטוריה של מאבק העם הפלסטיני. כך יראה בעצמו את נחישותו למען שחרור ועצמאות, למען זכות השיבה ולמען הקמת מדינה ריבונית.

מק"י וחד"ש מדגישות כי מדינה פלסטינית היא ישות הכרחית בפתרון שתי המדינות, ויש להקימה בראש ובראשונה. הדבר מצריך מאבק ערבי-יהודי אמיתי והתגייסות אינטרנציונליסטית נגד מדיניות הכיבוש והאפליה הגזענית שנוקטת ממשלת ישראל.

ח"כ עודה לצעירים: אל תשרתו בצבא הכיבוש!

יו"ר הרשימה המשותפת ח"כ איימן עודה (חד"ש) קרא לצעירים הערבים והיהודים לסרב לשרת בצבא הכיבוש: "צריך לעשות הכל כדי להפיל את הממשלה, ואל תאיימו עלינו עם האלטרנטיבה. הצבענו לכמה אנשים שהרגו פלסטינים רק כדי להחליף את נתניהו". הדברים נאמרו במהלך מפגש מיוחד בכנסת שהוקדש ל"55 שנות כיבוש". הכנס נערך ביוזמת ראשי השדולה נגד הכיבוש ח"כ עאידה תומא-סלימאן (חד"ש – הרשימה המשותפת) ומוסי רז (מרצ). השתתפו בו השרה תמר זנדברג (מרצ) ועשרה חברי כנסת מהרשימה המשותפת, העבודה ומרצ. נכחו גם נציגי ארגוני זכויות אדם ופעילי שלום ובהם שוברים שתיקה, יש דין, הוועד נגד עינויים, המוקד להגנת הפרט, לוחמים לשלום, רופאים לזכויות אדם, ארגון גישה, עמק שווה, רבנים לזכויות אדם ועוד.

בדבריו הפתיחה אמרה ח"כ תומא-סלימאן: "התכנסנו כאן, כדי להזכיר לישראל ולעולם שכיבוש ואפרטהייד הם לא גזירה משמיים. הם תוצר של מנטליות דכאנית ועליונות אתנית. חובה על כל איש ואישה בעלי יושרה ועמוד שדרה מוסרי לומר בקול ברור – די לכיבוש, די לגזענות ודי לאפרטהייד. 'ממשלת השינוי' געשה ורעשה כדי לעגן את האפרטהייד בחוק. במקום אחר, ממשלה כזאת הייתה נשפטת בגין פשעי מלחמה ופשעים נגד האנושות".

לקראת הכנס מסרה ח"כ תומא-סלימאן: "גול אדמות, הרחבת התנחלויות, טרור מתנחלים, מעצרים ללא משפט, הרג מפגינים ומצור נפשע. אלה הם פני הכיבוש. אלה הם פניה של ישראל גם תחת 'ממשלת השינוי'. חובה עלינו לפעול מתוך הכנסת ולהזכיר לישראל ולעולם, שמעגל האימה לא ייפסק כל עוד העם הפלסטיני חי תחת כיבוש ומצור. רק הקמת מדינה פלסטינית עצמאית בצד ישראל תבטיח חופש וביטחון לשני העמים".

חולוד מסאלחה ממרכז אעלם הוסיפה: "מ-2005 נהרגו 22 עיתונאים פלסטינים בזמן עבודתם, ולפי מקורות פלסטינים המספר עולה ל-46. בכל המקרים לבשו העיתונאים אפודי מגן שכתוב עליהם 'עיתונות', ובאף אחד מהם לא התקיימה חקירה שהניבה מסקנות של ממש. בתקופה האחרונה החלו עיתונאים לסקר אירועים בשטחים הכבושים ללא אפודי מגן, מחשש שאלה מסמנים אותם כמטרה עבור החיילים".

קבלו את

זו הדרך

מדי שבוע בדוא"ל

או בדואר רגיל

המעוניינים לקבל בדואר אלקטרוני, ללא תשלום, מתבקשים לשלוח

כתובת דוא"ל אל: zohaderekh@gmail.com

המעוניינים לקבל בדואר רגיל, מתבקשים לכסות את הוצאות

המשלוח באמצעות תרומה של 150 שקל בשיק לפקודת המפלגה

הקומוניסטית הישראלית, ת"ד 26205 תל-אביב 6126102

תקס יום הנכבה באוניברסיטת בן גוריון (צילום: חד"ש סטודנטים)

הזכות הפוליטית להנפת הדגל הפלסטיני

כאשר פועלים למנוע מהסטודנטים הפלסטינים להניף את דגל הלאום שלהם - זאת פגיעה ישירה בזכות לחופש הביטוי ופגיעה באחד היסודות הדמוקרטיים במדינה מתוקנת. דמיינו מצב בו סטודנטים יהודים בארצות הברית מניפים דגלי ישראל והמשטרה מדכאת אותם ולוקחת מהם את הדגלים בטענה שהם אזרחים אמריקאיים (בדומה למה שעשו כוחות הכיבוש בלוייתא של שירין אבו עאקלה) - כיצד הייתה מדינת ישראל מתייחסת לאירוע כזה?

הנפת הדגל הפלסטיני אינה רק עניין בתחום הזכות לחופש ביטוי, אלא גם סמל של מאבק אנושי ופוליטי מתמשך נגד הכיבוש והאפליה. ממשלת ישראל משתמשת בביטוי "דגלי אש"ף" משום שהיא לא רוצה שהפלסטינים יניפו את הדגל שלהם, ומשום שהיא מנסה לשלול את זהותו הלאומית של העם הפלסטיני בישראל, בגדה המערבית ובירושלים המזרחית. כאן נמצא שורש הבעיה: הכיבוש!

המאבק הפלסטיני הוא המאבק של כולם

העם הפלסטיני בתוך ישראל ובשטחים הכבושים ממשיך לשמר את זהותו הלאומית חרף 74 שנות דיכוי מצד מנגנוני המדינה. המציאות מוכיחה זאת פעם אחר פעם: הפלסטינים אזרחי מדינת ישראל עומדים לצד העם שלנו ולצד המאבק של המאבק הזה הוא חובה לא רק של העם הפלסטיני, אלא גם של כל העמים שוחרי החירות בעולם, ובמיוחד היהודים הדמוקרטים. קיים הכרח להיאבק למען חופש לעם הפלסטיני, להקמת מדינה פלסטינית בצד מדינת ישראל בגבולות 67, וזכויות לאומיות לאזרחי ישראל הערבים. חובה להכיר בעוול ההיסטורי ולפתוח את מסמכי הנכבה. הגיע הזמן להכיר בעובדה שיש בארץ שני עמים, ולהבין שכדי שמדינת ישראל תתקיים כמדינה דמוקרטית עליה להיות מוגדרת כמדינה המשרתת את כל אזרחיה ללא יוצא מהכלל.

ובאשר לחשש מ'האיום על קיומה של מדינת ישראל' אם תכיר במדינה פלסטינית ותבטיח זכויות לאומיות לאזרחיה הערבים: חשש זה בא הוא סממן לחולשה ולחוסר אמונה בנרטיב הישראלי. מי שבאמת יש לו אמונה מלאה בזהות שלו ובנרטיב שלו, לעולם לא יחשוש מהנרטיב של עם שחי בצדו ושואף לשלום. הפסקת שפיכות הדמים היא אינטרס פלסטיני וישראלי, וחיונית כדי לשמור על ביטחון כלל האזרחים בארץ הזאת.

מוחמד אוסאמה אגבאריה

כרעם ביום בהיר, הפך הדגל הפלסטיני איום על קיומה של מדינת ישראל. באקט של זלזול באינטליגנציה של הציבור, נקרא דגל הלאום הפלסטיני בפי התקשורת והפוליטיקאים בימין "דגל אש"ף". התקשורת הישראלית אף הסבירה לציבור היהודי בפטרונות, כי "ערבים קיצוניים" מציינים את יום הזיכרון לנכבה ולכן מניפים את הדגלים.

דגל העם הפלסטיני ולא דגל אש"ף

היסטורית, הניפו הפלסטינים דגל בצבעים אלה (שחור, לבן, ירוק ומשולש אדום) כבר בשנת 1917 כסמל התנועה הלאומית הפלסטינית. בהמשך, אומץ הדגל בוועידה הפלסטינית בעזה ב-1948, והליגה הערבית הכירה בו כדגל העם הפלסטיני. הטענה שזה "דגל אש"ף" היא טענה שקרית, מאחר שהארגון נוסד רק בשנת 1964. אך מעבר לכך, מבחינת הפלסטינים, כמו מבחינתם של חלקים רבים במפה הפוליטית בישראל, אש"ף הוא הנציג הגליטימי הבלעדי של העם הפלסטיני.

אסור גם לשכוח כי הדגל הפלסטיני נכח בחתימת הסכם אוסלו, והתנוסס מעל ראשו של נתניהו בהסכם חברון, בהסכם ואי, ובמשא ומתן בקמפ-דייוויד בו השתתפו אהוד ברק ואולמרט. הדגל הפלסטיני לא התנוסס בעלמא במעמדים הדיפלומטיים. משמעות הדבר הייתה כי ישראל מכירה בדגל הפלסטיני כדגלו של העם הפלסטיני כולו, ולא כדגל של ארגון מסוים.

ההיסטוריה שמחרחר הימין הפאשיסטי, והקמפיינים המכוונים כלפי הסטודנטים הפלסטינים בישראל שציינו את יום הזיכרון לנכבה באוניברסיטאות עם דגלי פלסטין (בהשתתפות סטודנטים יהודים), נועדו רק להביך את ממשלת בנט. אנו מציינים את טקס הנכבה באוניברסיטת תל אביב מזה 10 שנים, והוא מעולם לא זכה בסיקור תקשורתי רחב כל כך. אמירות פאשיסטיות השמיעו גם שרי "ממשלת השינוי". שרת החינוך שאשא ביטון טענה שיש להטיל סנקציות על סטודנטים שניפו דגלי פלסטין, ושר האוצר ליכרמן איים לקצץ את תקציב האוניברסיטאות אם לא ינקטו בצעדים נגד הסטודנטים הפלסטינים.

הזכות לחופש ביטוי והזכות למאבק פוליטי

עולה השאלה: האם מדינה יהודית ודמוקרטית עשויה להיות דמוקרטית באמת עבור אזרחיה? התשובה החד משמעית היא לא.

רן ארז | יו"ר ארגון המורים

נגד הרפורמה בבגרויות: ארגון המורים בדרך לסכסוך עבודה?

יו"ר ארגון המורים רן ארז (צילום מסך)

לא הוצאו צווי מניעה נגד ארגון המורים

חלוקת תעודות בסיום שנת הלימודים, איסור פעילות לאחר סיום שעות העבודה של המורה ואיסור על השתתפות במסיבות ובטקסים.

משרד החינוך, שבשלב זה עדיין סירב להיפגש ולנהל מו"מ עם ארגון המורים בנושא הרפורמה, הוציא בקשה לצווי מניעה מבית הדין הארצי לעבודה. שרת החינוך אף גרסה ביהירות, כי "הימים שבהם מערכת החינוך הייתה נתונה לקפריזות של בן אדם אחד שמוביל תרבות של שקר - נגמרו". למרות ההתנהלות האטומה והכוחנית של משרד החינוך, נענה ארגון המורים לפנייתו של חיים ביבס, יו"ר השלטון המקומי, והפסיק את העיצומים המידיים כדי שלא לפגוע בתלמידים.

לשיפור תנאי עבודתם של המורים

לעומת זאת, העיצומים בתגובה ליישום תוכנית המח"ר נותרו בעינם. בהודעה שפרסם ב-27 במאי ציין רן ארז, כי "מדובר בצעד טקטי במאבק להבטחת שיפור תנאי עבודתם של המורים ושכרם ושמירת מעמדם המקצועי. פניית משרד החינוך לבית הדין הארצי לעבודה לבקשת צווי מניעה נדחתה, כאשר מרכז השלטון המקומי נמנע מהצטרפות לעתירה בעקבות ההסכמות אליהם הגיע עם הארגון".

החלטת בית הדין הארצי לעבודה היא הישג גדול לארגון המורים: ראשית, היא רתמה את מרכז השלטון המקומי לצד הארגון; שנית, היא מחייבת את המדינה לנהל מו"מ מידי עם הארגון באשר לכלל הנושאים הניצבים במחלוקת, לרבות יישום תוכנית הבגרויות. עם זאת, החלטת בית הדין קבעה כי הובלת הרפורמה נמצאת בסמכות המדינה, וכי ארגון העובדים אינו יכול להטיל עליה וטו, גם אם נזיקה רבים. אולם, המדינה חייבת לנהל מו"מ עם הארגון ככל שהתוכנית גוררת השלכות על זכויות עובדי ההוראה, לרבות תנאי עבודתם ושכרם.

גרירת הרגליים של משרד החינוך

שרת החינוך טוענת כי מסמך התחייבות מטעם הממונה על השכר באוצר, קובי בר נתן, אותו הציגה לעובדי ההוראה, נותן מענה לטענה זו. במסמך מובאת התחייבות כי הרפורמה לא

יושב ראש ארגון המורים העל-יסודיים רן ארז רשם בשבוע שעבר (1.6) ניצחון משמעותי באחת מזירות המאבק אותן הוא מנהל: בית הדין הארצי לעבודה דחה את בקשת המדינה להוציא צווי מניעה נגד ארגון המורים. בקשת המדינה נמסרה בתגובה לצעדים שנקט הארגון נגד הרפורמות במקצועות המח"ר (היסטוריה, ספרות, תנ"ך ואזרחות).

בית הדין דחה את הבקשה בשל מספר נימוקים: סירוב מרכז השלטון המקומי, שהוא מעסיקם הישיר של מורי הארגון, להצטרף לדרישה להוצאת צווי מניעה, ועמדתו כי על המדינה וארגון המורים לעלות על מסלול הידברות; קבלת טענת ארגון המורים כי הוא מצוי בסכסוך כלכלי לגיטימי מול המדינה; והיותם של הצעדים מוגבלים ומידיים. "אנו סבורים, כי בשלב זה ראוי שהמדינה, כמו גם מרכז השלטון המקומי, וארגון המורים ינהלו משא ומתן להסדרת כל חילוקי הדעות ביניהם", נכתב בפסק הדין.

המאבק העיקש ברפורמת מח"ר

עבור ארגון המורים, ההחלטה היא הישג משמעותי במאבק נגד הרפורמה המתוכננת במקצועות אשכול מורשת, חברה ורוח (מח"ר). כזכור, שרת החינוך יפעת שאשא ביטון מקדמת את ביטול בחינות הבגרות במקצועות אלה, ואת העברתם לשיטות הערכה חלופיות. ב-8 במאי הנחה ארז את חברות וחברי הארגון שלא להשתתף בתכניות השתלמות הנוגעות ברפורמה זו. יומיים לאחר מכן, ב-10 במאי, הוסיף יו"ר המחלקה המקצועית בארגון, שלמה חדר, כי אין להשתתף בכל מפגש בנושא הרפורמה, גם לא ברמה הבית ספרית, שיארגנו המנהלים או כל גורם אחר.

באותו יום הכריז ארגון המורים על סכסוך עבודה בשל אי ניהול משא ומתן לחתימה על הסכם קיבוצי חדש. זאת, לאחר תפוגת תוקף ההסכם הקודם כמה חודשים קודם לכן. ב-24 במאי, שבועיים לאחר ההכרזה על סכסוך העבודה, ומשלא הושגה שום התקדמות בין הצדדים, החליטה הנהלת הארגון לנקוט עיצומים מידיים שאיימו לשבש את סיומה של שנת הלימודים. העיצומים כללו: היעדרות ממועצות פדגוגיות, אי הזנת ציונים למעט ציוני הגשה וציוני בגרות פנימית, אי

אלימות טכנולוגית בוועדה לקידום מעמד האשה

36 אלף קטינים נפגעו ברשתות החברתיות

יצרו והפיצו סרטונים פוגעניים במטרה להשפיל אותי. במשך שנה וחצי הייתי קורבן לאדם שרדף אותי ולא הניח לי. כשפניתי למשטרה - סיפרה בדמעות - "נאמר לי: 'זה ברשת, אין מה לעשות עם התלונה שלך'. הגעתי למסקנה שאם לא אעשה משהו בעצמי לא יהיה מי שיגן עלי. אני כאן, משום שאני יודעת שנוספים נפגעים ונפגעות על בסיס יומיומי".

קורבנות הביונות והאלימות המינית ברשת

ד"ר מיכל דולב-כהן, מנהלת המרכז ללמידה וחקר פגיעות באינטרנט, ציינה בדיון: "במחקר שעשינו מצאנו שאחד משלושה מתבגרים מבצע התכתבויות וירטואליות בעלות אופי מיני, ובחברה הדתית - אחד מארבע. כמו כן, קיימת תופעה של סחיטה על רקע מיני בקרב נשים הנפרדות מבני הזוג שלהן. בחברה הערבית מגויסים לעזור בנושא אבל לא מדווחים להורים. יועצות בחברה היהודית לא ידעו לתת שם לסחיטה מינית של תמונות. היום זה יכול לקרות לכל אחת". מראם סלימאן ממרכז אעלאם סיפרה: "קיבלנו תלונות מנשים ומנערות בדואיות שצולמו בתחנות אוטובוס. משהי צולמה עם אחיה והתמונה הופצה כאילו היה שם 'משהו מעבר'. אנשים מפיצים את התמונות ומאיימים. דברים כאלה יכולים להגיע עד כדי סחיטה מינית או כלכלית. נפגשנו עם הנהלת אפליקציית 'טיק-טוק' והעלנו את הצורך להתייחס להקשר של כל פוסט כדי למנוע אי הבנות. הם הקימו מערכת שמאפשרת לעמותות חברה אזרחית להתלונן על תוכן שהוא פוגעני למרות שהוא לא נראה כזה. יש חופש ביטוי ויש אלימות, וצריך להבחין בינם".

אפשרת טייטו, נפגעת אלימות טכנולוגית, חשפה גם היא את סיפורה: "הייתי בזוגיות אלימה 13 שנים. חווייתי אלימות טכנולוגית. חייתי בסביבה מרוששת מצלמות כל הזמן. בעלי ידע מה אני עושה בבית ומחוץ לבית. הוא היה רב איתי וקיבל כוח עצום מזה שהוא ידע כל הזמן מה אני והילדים עושים".

מודעות וחשיפה - אך גם חקיקה

עו"ד עדי נעמת מהמועצה לשלום הילד הדגישה: "זה נושא קריטי לילדים ולנוער. אנחנו רואים עלייה ניכרת בתופעה של פגיעות מ'שיימינג' ומפגיעה בפרטיות. ילדים נולדים כיום למרחב המקוון והם עושים בו שימושים רבים. רק לאחרונה, כאשר שיחקה ילדה ישראלית ב'רובלוקס' [משחק רשת פופולרי], ניגשה אליה דמות 'אוטאר' [כפיל דיגיטלי] גברית שהפשיטה אותה וביצעה בה מעשים מגונים. המחקרים מראים עלייה בשיעורי הדיכאונות והחרדות. אין מקום שאפשר להסתתר ולברוח אליו".

מנהלת מוקד 105, נאווה כהן אביגדור, חשפה כי "מפברואר 2018 ועד היום דווחו במוקד 105 למעלה מ-36 אלף מקרים של פגיעות בקטינים ברשת. הוזכר אינוס וירטואלי שהוא אינוס לכל דבר. לכן, כל הרחבה של רגולציה בנעשה בעולם הטכנולוגי היא חשובה".

היו"ר תומא-סלימאן סיכמה: "הצעת החוק שהוצגה בוועדה היא אמירה חשובה. המחקר חייב לשים לב לתופעה שזו מתריעה מפניה. אנו מעלים כעת את הנושא, נותנים לו שם, והוא מחייב חקיקה. אנחנו צריכות להעלות את המודעות לתופעה בקרב צעירים וצעירות, ובו בזמן - בכלל הציבור".

יוסי אבו

אזהרה להורים בארה"ב: "רובלוקס" הוא משחק מסוכן לילדים

מפברואר 2018 קיבל מוקד 105 של המטה הלאומי להגנה על ילדים ונוער ברשת יותר מ-36 אלף דיווחים על פגיעות בקטינים. כך נחשף השבוע (6.6) בשיבת הוועדה לקידום מעמד האשה של הכנסת שדנה בסוגיית האלימות הטכנולוגית.

יו"ר הוועדה ח"כ עאידה תומא-סלימאן (חד"ש) - הרשימה המשותפת) אמרה בפתח הדיון כי הנושא זכה בחקיקה מעטה, חרף חוקים מוצלחים כחוק הסרטונים. לדברי חברת הכנסת: "הבנתי שאנחנו המחקרות לא מדביקות את הקצב של העולם הדיגיטלי והרשתות החברתיות, ולא מצליחות לתת מענה להגנה על נשים וילדים שנפלים קורבן לביונות ולהתקפות טכנולוגיות ברשתות החברתיות".

מנהלת הקליניקה לקידום שוויון, עו"ד אפרת פודם, הוסיפה: "המצאות שאנו מדברות עליה מגלה שאין לנו מספיק כלים כדי לעזור לנשים שנפגעות מכל מיני היבטים של אלימות טכנולוגית. צריכה להיות הכרה בנושא. חשוב לתת לזה שם ולהגדיר מהו כולל. יש היבטים רב-דוריים ורב-תרבותיים שמשתנים מאוכלוסייה אחת לאחרת".

החוק למניעת אלימות טכנולוגית

עו"ד גילי ורון, מנהלת המערך המשפטי בתנועת ויצו, הציגה את הצעת החוק למניעת אלימות טכנולוגית שניסחה יחד עם עו"ד פודם. בהמשך הוסיפה, כי "מדובר בתופעה רחבת היקף. אמצעים טכנולוגיים יומיומיים הפכו נשק בידו פושעים שהורסים חיי ילדים. החקיקה הקיימת מעודכנת 20 שנה אחורה ולא תואמת את הטכנולוגיה כיום".

לדברי עו"ד ורון, מטרת החוק היא לאסור אלימות טכנולוגית כדי להגן על הכבוד, החירות, הפרטיות והביטחון של האדם ולקדם שוויון בין המינים. החוק מגדיר "אלימות טכנולוגית" כשימוש באמצעים טכנולוגיים במטרה לשלול את יכולת הנפגע לקיים אורח חיים בטוח עם איכות חיים נאותה במרחב הפרטי והציבורי המקוון והפיסי. המנסחות ציינו כי אמצעים טכנולוגיים כוללים רשת האינטרנט, טלפונים חכמים, פלטפורמות מדיה חברתיות, רשתות חברתיות, דואר אלקטרוני, אפליקציות, מצלמות נסתרות, מכשירי הקלטה, מערכות אלקטרוניות ומרחבים דיגיטליים עכשוויים ומתפתחים. יו"ר הוועדה אמרה: "הצעת החוק מתייחסת להרבה מהנקודות שהזכרתן ואנו בוועדה נשמח לקדם אותה".

מאיה לי לוי העידה שבמשך שנה וחצי נפגעה מאלימות טכנולוגית קשה מאוד: "לא ידעתי לאן לפנות ומה לעשות".

שיחה עם פביין גאי, עורך העיתון הקומוניסטי "הומניטה"

הבחירות בצרפת: השמאל מתחזק

ישנם 17 נציגים. בתרחיש סביר, היא צפוי לגדול ל-24-25 נציגים. בתרחיש אופטימי היא עשויה לגדול אף ל-37 נציגים. האיחוד העממי כולו יזכה לכל הפחות ב-150 מושבים. לפי הסקרים האופטימיים יותר, השמאל יזכה ב-250 נציגים ובכך ימנע ממפלגתו של מקרון רוב בפרלמנט.

בכל מקרה, מצבו של השמאל משתפר. אך התוצאה תלויה בשיעור ההצבעה. אם למקרון לא יהיה רוב, הוא יתבסס על הסכמים עם הימין הקיצוני. בתעמולת הבחירות שלו הוא תוקף את האיחוד העממי באמצעות כל כלי התעמולה האנטי-קומוניסטית מימי המלחמה הקרה. לכן, מקרון אינו צפוי לחתור להסכמים עם השמאל. הוא כבר מאותת לימין שהוא מעוניין בהידוק היחסים, ולאחרונה מינה את ראש סיעת הימין הרפובליקאי – לשעבר ראש האופוזיציה – לשר בממשלתו. באסיפה הלאומית שתבחר צפויים להיות שלושה גושים גדולים – האיחוד העממי, סיעתו של מקרון והימין הקיצוני.

מה עמדת "הומניטה" כלפי הפלישה הרוסית לאוקראינה?

מהיום הראשון למלחמה התנגדנו לפלישה הרוסית. זו מלחמה אימפריאליסטית והעם הוא שמשלם את מחירה. איננו מזדהים עם אף אחת מהממשלות הלוחמות. מצד אחד, פוטין הוא בעל ברית של הימין הקיצוני בצרפת. מצד שני, ממשלת זלנסקי אחראית להפצצות בדונבס מאז 2014, וללחימה במחוז במהלכה נהרגו כ-14 אלף איש. ממשלת קייב נתמכת בידי נאט"ו, שהיא ברית מלחמתית המשרתת את האינטרסים של ארה"ב ומקדמת מירון חימוש חדש באירופה.

קומוניסטים עלינו להשתחרר מההיגיון הבין-גושי. איננו יכולים לתמוך בגוש נאט"ו וגם לא בגוש הרוסי. עלינו לנהל מדיניות עצמאית על בסיס סולידריות עם העמים. התוקפנות של פוטין איננה סיבה לתמוך בנאט"ו, וההתרחבות האגרסיבית של נאט"ו איננה סיבה לתמוך בפוטין. יש לזכור כי פוטין עלה לשלטון ברוסיה בגלל תמיכתו באוליגרכים.

קומוניסטים, אנו דוגלים בעיקרון השלום בין העמים. יש להגיע להסדר שלום בתיווך האו"ם, כדי לשים קץ ללחימה ולסבל בתוך אוקראינה. אנו מכירים את מגבלותיו של האו"ם, אך כעת אין לו תחליף כגורם מתווך במציאת פתרון.

ברמה המקומית בצרפת, אנו מדגישים את הסולידריות עם הפליטים. הימין הקיצוני בצרפת מתנגד מאוד לקליטת פליטים ומהגרי עבודה, ולכן זו סוגיה פוליטית טעונה. הימין התנגד לקליטת פליטים ממדינות מוסלמיות כמו סוריה, לוב ואפגניסטן, כביכול בשל חשש מטרוריסטים שיגיעו יחד עם הפליטים. צרפת קלטה בסה"כ אלף-אלפיים פליטים מאפגניסטן, למרות שהיה ביכולתה לקלוט הרבה יותר.

לקליטת הפליטים האוקראינים יש פחות התנגדות, משום שהם נוצרים ולבנים. כיום שוהים בצרפת עשרות אלפי אוקראינים, לרבות 17 אלף קטינים שנקלטו במערכת החינוך. אנחנו כמובן תומכים בקליטתם ומסייעים לה. "הומניטה" אף יזם קמפיין תרומות למען הפליטים, שהצליח לגייס 150 אלף יורו. הסיוע יועבר להם באמצעות "הסיוע העממי" – ארגון של המפלגה הקומוניסטית העוסק בסיוע למשפחות עניות. "הומניטה" מדגיש כי צריך לסייע לכל פליט – גם לאוקראינים וגם למוסלמים ולשחורים. צרפת מסוגלת וצריכה לקלוט הרבה יותר פליטים מרחבי העולם.

אסף טלגם

עורך העיתון הקומוניסטי הצרפתי "הומניטה", פביין גאי, השתתף בשבוע שעבר (2.6) בשיבת המערכת של "זו הדרך" שנערכה בתל-אביב. גאי, בן 38, הוא חבר בסנאט הצרפתי מאז 2017. הוריו היו פועלי מתכת ופעילים בולטים בקונפדרציה הכללית של העובדים. גאי ניהל במשך שנים את פסטיבל "הומניטה" – המפגש הפוליטי השנתי הגדול בצרפת, שמספר משתתפיו מגיע לחצי מיליון.

בשיחה עם מערכת "זו הדרך" סיפר גאי על העשייה העיתונאית ב"הומניטה" בחודשים האחרונים, סביב המלחמה באוקראינה והבחירות לנשיאות צרפת שנערכו בחודש שעבר, ולקראת הבחירות לאסיפה הלאומית שייערכו ב-12.6.

מה ניתן ללמוד מתוצאות מערכת הבחירות לנשיאות?

המגמה הכללית היא התחזקות של הימין הקיצוני מבחירות לבחירות. מקרון, לעומת זאת, לא ניהל קמפיין של ממש, במחשבה שמעמדו כנשיא מכהן והמלחמה באוקראינה יעשו את שלהם. אסטרטגיה זו נכשלה. היוזמות של מקרון להעלות גיל הפרישה ל-65 ולפגיעה בקצבאות הזיקו לפופולריות שלו. מקרון גם מרבה לדבר על משבר האקלים, אך בפועל אינו עושה דבר.

למרות שאנחנו מתנגדים למקרון, בסיבוב השני קראנו להצביע בעדו בגלל סכנת הפשיזם. היו בשמאל רבים שביקרו אותנו על כך, משום שמקרון אשם בפגיעה במעמד העובדים. רבים בשמאל כעסו גם על כך שהמחנה סבל מפיצול בבחירות ולא התאחד מאחורי מועמד מוסכם. לכן, לקראת הבחירות לאסיפה הלאומית החלטנו להקים, יחד עם יתר כוחות השמאל, את NUPES – האיחוד העממי, האקולוגי והחברתי החדש. ברשימה זו חברות המפלגה הקומוניסטית, מפלגתו של מלנשון "צרפת הבלתי-נכנעת", המפלגה הסוציאליסטית והמפלגה האקולוגית. הקמת האיחוד היא אירוע פוליטי ללא תקדים בחמישים השנים האחרונות. אינני זוכר חזית או מערך כוחות שמאל מסוג זה ברמה הלאומית.

מה יהיו, להערכתך, תוצאות הבחירות לאסיפה הלאומית?

בשל הצמדת הבחירות לאסיפה הלאומית לבחירות לנשיאות, כל נשיא עד כה הצליח לזכות ברוב גם באסיפה הלאומית. כבר 20 שנה לא היה נשיא שלא נהנה מרוב פרלמנטרי. אך מצב זה עשוי להשתנות. השכבות העממיות בצרפת חשות תיעוב עמוק כלפי הנשיא הניאו-ליברל עמנואל מקרון. בסיבוב השני של הבחירות לנשיאות, מקרון ניצח בזכות מצביעי "רק לא לה פן", שאינם אוהדים אותו כלל ואינם צפויים להצביע עבור מפלגתו בבחירות הפרלמנטריות. עד לאחרונה סברו פרשנים רבים שהבחירות הפרלמנטריות יהיו שידור חוזר של הבחירות לנשיאות – מקרון נגד לה פן. הקמת האיחוד העממי שינתה את התמונה. לפי הסקרים, צפוי השמאל לכל הפחות להכפיל את מספר נציגיו בפרלמנט.

בפרלמנט 577 מושבים. ברשימת האיחוד העממי הוקצו 50 מושבים לקומוניסטים, 70 לסוציאליסטים, 100 לאקולוגים ו-357 למפלגתו של מלנשון. בבחירות לנשיאות זכה המועמד הקומוניסטי ביותר קולות מאשר המועמדת הסוציאליסטית, ולכן לכאורה היה מגיע לנו ייצוג גדול יותר. אולם למפלגה הסוציאליסטית יש באסיפה הלאומית יותר נציגים מכהנים שלהם סיכוי גדול יותר להיבחר מחדש. לכן הסכמנו להעניק להם משקל רב יותר ברשימה. בסיעה הקומוניסטית היוצאת

אין הכרח כי הצופים ישלימו עם המניפולציה שעושה הסרט על פי כוונת היוצר. אגרט מנסה, אחרי הכל, לספר אפוס בקולנוע. אך עבור מקצת הצופים, האפשרות לפרש את הסרט כסיפורו של גיבור (אכזרי) הנוקם בצדק ברוצחי אביו - קיימת בהחלט. כאמור, הסרט עצמו דואג להכשיר את מטרת הגיבור – נקמתו של אמלת' נתמכת על ידי האלים והוצאתה לפועל תביא מלכה טובה שתמלוך על הוויקינגים.

כך ממחיש הסרט כי המעשים הנוראים ביותר ניתנים לתירוץ. הסרט רוקם עלילה חסרת רגש, שאת המסרים העולים ממנה אמור הצופה לפרש כמעוותים. אך לפחות כמה מהצופים לא יקלטו את התובנה הזו, והם עלולים לפרש את הסרט כהאדרה של הגיבור האכזרי השואף להחזיר עטרה ליושנה. עבור צופים אלה – וישנם כאלה כנראה לא מעטים – יצר אגרט ללא כוונה סרט מושלם.

התופעה אינה חדשה. לא מעט סרטים מבקשים להציג פשיזם ואולטרה-לאומנות כאידיאולוגיות מסוכנות ושליליות. אולם הצרה היא שסרטים אלה מאומצים ומואדרים בקרב קבוצות המחזיקות באידאולוגיות הללו.

דוגמה מובהקת לסרט שנפל למלכודת הזו הוא "אמריקה איקס" (1998, טוני קיי, "American History X"). הסרט יוצא באופן ברור נגד נאציזם, אך בו בזמן מתעקש להדגים את השלכותיו המסוכנות ואת הפוטנציאל שלו לסחוף נוער שוליים. כיום, הסרט מאומץ בחום על ידי תנועות נאו נאציות, המשתמשות בו לגיוס תומכים חדשים. באותו אופן השיר "Tomorrow belongs to me" מהמחזמר "קברט" (1966) ואחר כך הסרט (1972) אמור לתפקד כמניפולציה - הניכוס של הטבעי והטוב למען הלאומנות שתוצאתו ההשתלטות הנאצית. גם השיר הזה אומץ ונוצל על ידי תנועות פשיסטיות כהמנון.

הפרודיה היא נקודת התורפה של הפאשיסט

לעומת זאת, מסרים אנטי-פאשיסטיים יעילים הרבה יותר כאשר הם משלבים בהצלחה גיחוך, הקטנה והשפלה של מיתוסים ורעיונות פאשיסטיים. תנועות פאשיסטיות מתעבות כל דימוי בלתי הירואי של עצמן. דוגמה מובהקת לכך היא הסרט "המפיקים" (The Producers) בבימוי מל ברוקס, המשתעשע עם דימויים נאצים ומושך אותם בוורטואוזיות אל הפתטי והפארודי. סרטו האגדי של צ'אפלין "הדיקטטור הגדול" (1940) מצליח להפשיט את המיתוס של היטלר עצמו, כששם בפיו נאום של אלטרנטיבית אחווה אנושית אוניברסלית. סרטים אלה לא נתקבלו בקרב אותן תנועות.

פשיזם, אולטרה-לאומיות וגבריות רעילה, כולם אכן מגוחכים למדי, בהתעלם מהשלכותיהם הנוראיות. החגיגה של עבר דמיוני ומפואר כביכול והפחד המשתק מפני רגישות ואינקלוסיביות יכולים להתפרש כתופעות מצחיקות. פשיסט הנאבק למען שימור ההגמוניה של בעלי הון המממנים אותו, ובו בזמן מתעקש להיתפס כמורד קשוח ואינדיבידואלי הוא פתטי. זו נקודת תורפה גדולה של הימין הקיצוני. אולם הרצון המוצדק להציג את סכנת הפשיזם עלול להכשיל יוצרים בעלי כוונות טובות: האידאולוגיה הפשיסטית מבוססת על יוקרה של קשיחות ומסוכנות. אימוץ היוקרה הזו על מנת להזהיר מעלייתה, עלול באופן סתירי לתרום להפצתה.

"מלך הצפון", כאמור, נעדר כל הומור ומציג את הרעיונות האכזריים והריאקציוניים במלוא כיעורם וברצינות המרבית. החשש שלי הוא שהסרט הזה נדון להפוך כלי גיוס בידי הרעיונות המסוכנים שמפניהם הוא מזהיר.

אורי נתן

אמלת' - מידרדר יחד עם הצופים לתהום של אכזריות (מתוך הסרט)

סרטו של הבמאי רוברט אגרט

האדרת האלימות כמשל לימינו

"מלך הצפון" (The Northman, 2022), הוא סרטם החדש של הבמאי האמריקאי רוברט אגרט והמשורר האיסלנדי סיון. עלילת הסרט מגוללת את סיפור נקמתו של הנסיך אמלת', העד לרצח אביו בידי דודו. מסע הנקמה גובה את חיי חייליו של דודו, של אימו של אמלת', של שני ילדיו וכמובן, את חייו שלו.

מותו של אמלת' בסוף הסרט מוצג כרגע ניצחון, כאשר ולקיריה (מדריכת נשמות במיתולוגיה הסקנדינבית) מובילה אותו לווללהאלה, משכן האלים הקדמונים.

על גבריות רעילה ואובדן צלם אנוש

הבמאי רוברט אגרט מרבה להציג את סרטיו בפסטיבלים. בשנים האחרונות יצאו לאקרנים סרטיו "המכשפה" (The Witch, 2015) ו-"המגדלור" (The Lighthouse, 2019). "המגדלור" (בכיכובם של ויליאם דפו ורוברט פטינסון) מציג גם הוא את העניין הרב של היוצר בגבריות רעילה ובאלימות החבויה מתחת לפי השטח ודינה להתפרץ. "מלך הצפון" הוא סרט האולפנים הראשון של אגרט (עלות ההפקה – 90 מיליון דולר), והראשון המופץ באופן מסחרי.

לאורך הסרט כמעט לא מוצגים גילויי רכות או עדינות. מדובר במסע נקם ציני וסיזיפי, הנוגע לעיתים בברוטלי ובגרוטסקי. הסרט מציג את אויביו של אמלת' כאכזריים בעצמם וכך מצדיק את נקמתו. בסרט קיימים מעשי אלימות כלפי עבדים ושפחות באופן המוצג כשגרת ויומיומי. לעומת זאת, ביטויים רגועים של אהבה ורכות מוצגים בו כמעט כמכשול.

הקורבן נהייה לתוקפן - והצופה איתו

על הצופה מופעלת מניפולציה הגורמת לו להזדהות עם אמלת', ללוות אותו בהתלהבות במסע ההרג שלו ולהידרדר איתו בהדרגה לתהום של אכזריות וקהות חושים. אולם ברגע מסוים מתבהר המובן מאליו: מעשיו של אמלת' חסרי כל בסיס מוסרי וה"גיבור", אותו עודדו הצופים לאורך הסרט, הוא בפועל מפלצת. הבוז לחיי אדם, החלוקה המוחלטת בין טובים לרשעים וחוסר היכולת או הנכונות להקשיב לטיעונים אחרים הופכים בין רגע מתכונות נערצות (כך הציג אותן הסרט) להמחשה של איבוד צלם אנוש.

ליברמן - ההון בשלטון

המשך מעמ' 3

לחברה למד ע.ק. אחזקות בבעלות בניו של שר האוצר שתי חברות בת: חברת ווילנד, המשמשת כסוכנות נסיעות של חברות תעופה בישראל ומחוץ לה; וקבוצת גני שורשים בע"מ, העוסקת בייזום והפעלה של גני ילדים. החברה למד ע.ק. מתחזקת קשר עסקי עם חברות הנדל"ן מיי טוור וסוטרס וכן קשרים עם חברות נשק וטכנולוגיה צבאית מקומיות: אלביט מערכות, סאייטו טק, מגל מערכות ביטחון בע"מ ועוד. יצוין שסאייטו טק, המתחרה באן.אס.או. בשוק הרוג'לה, ידועה גם בשם קנדירו. היא הוקמה ב-2014 ומשרדיה נמצאים בתל אביב. על החברה לא ידועים פרטים רבים, שכן היא נוהגת לשנות את שמה מדי שנה. בשנים האחרונות נקשר שם החברה בעבירות בגין הפרת זכויות אדם במספר מדינות. עוד צויין בהסדר, כי קובי ליברמן, בנו של, הוא דירקטור מטעם אלפא קפיטל בחברה אינגב, שזכתה בחודש דצמבר 2019 (טרם מינויו של ליברמן לשר אוצר) במכרז של רשות החדשנות להקמת חממת חדשנות בפריפריה.

בנו השני של השר - עמוס ליברמן, מכהן כדירקטור בחברה רני צים מרכזי קניות בע"מ הנסחרת בבורסה, ומועסק במקביל בחברה צ"נה מוטורס ואף מחזיק במניותיה באמצעות נאמן. מיכל ליברמן, בתו של השר שהוזכרה לעיל (עמ' 3), עבדה בעבר כמנהלת חינוך בהר הרצל מטעם ההסתדרות הציונית העולמית. בשנים האחרונות היא נמצאת בחל"ת. בעלה, יונתן גלון, מנהל את קרן קיימת אנגליה בישראל. אביו של גלון, מריו זוו, הוא הבעלים ויו"ר הדירקטוריון של אלמוגים בע"מ, חברה ציבורית האמונה על בניית פרויקטים של "מחיר למשתכן" וניגשת למכרזים של מינהל מקרקעי ישראל.

אגב, השר ליברמן פרסם ספר אחד: "האמת שלי" (2004). הספר, שאינו מומלץ לקריאה, הוא גיבוב לאומני ודמגוגי. האמת של ליברמן נמצאת במקום אחר - בהסדר ניגוד העניינים שפורסם בשבוע שעבר.

אפרים דויד

עברה בטרונית הצעת חוק של

המשותפת: העלאת שכר המינימום

הצעות החוק להעלאת שכר המינימום של הרשימה המשותפת עברה השבוע (8.6) בקריאה טרומית בניגוד לעמדת הממשלה. רע"מ שבקואליציה תמכה, מרצ והעבודה נעדרו. יש עתיד ותקווה חדשה התנגדו לחופש הצבעה וטענו שיציאת חברי הקואליציה מהמליאה זו הפרה של המשמעת הקואליציונית. לפי הצעות החוק יש להעלות את שכר המינימום כך שיעמוד על 7,440 שקלים חדשים לחודש ו-40 שקלים חדשים לשעה. בדברי ההסבר נכתב: מטרת הצעת חוק היא להבטיח למקבלי שכר מינימום תוספת לשכרם, בשל ההתייקרות במחירים בשוק ובצרכים הבסיסיים, בייחוד שנה.

המשך מעמ' 6

מאבק המורים לחתימה על ההסכם

תפגע בתנאי השכר של המורים או בגמולי ההכנה לבגרות המופיעים בהסכמים הקיבוציים. אולם הוא אינו נותן מענה של ממש לחששות רבים אותם הציג הארגון. המורים דורשים התחייבות מפורשת כי שעות העבודה לא ייפגעו. כבר עתה, ייאלצו המורים לקחת תחת אחריותם כיתות רבות יותר כדי להגיע לאותו היקף משרה.

ארגון המורים מנהל כעת מספר סכסוכי עבודה במקביל. מעבר לסכסוך בדבר ההסכם הקיבוצי החדש מול האוצר (המודה כי הוא גורר רגליים במכוון), מעורב הארגון בסכסוכי עבודה גם בנושאים כמו יישומה של רפורמת המח"ר, מעבר לחמישה ימי עבודה בשבוע וכן בנושא מערך ההדרכה במשרד החינוך, המופרט בימים אלה במסגרת רפורמת הגמישות הפדגוגית.

אדם אלי

שמים סוף ל-55 שנות כיבוש ודיכוי

למען דמוקרטיה ושוויון לשני העמים

למען שלום וצדק

הפגנה וצעדה

שבת, 18.6, בשעה 19:00

תל אביב: מיקום מדויק יפורסם בהמשך

מק"י - הוועד המרכזי

סדרת מפגשים לדיון בכיבוש ובאופק

הפוליטי לפתרון הסוגיה הפלסטינית

מפגש שני יתקיים ביום רביעי, 15.6, בשעה 18:00

מועדון "אחוזה" שדרות בן-גוריון 39, חיפה

אסיפת סניף מק"י תל-אביב

בנושא: מאבק המורים

ראשון, 19.6, 20:00

אולם הגדה השמאלית, אחד העם 70 ת"א

מועדון הגדה השמאלית

הקרנת הסרט

"זאזי במטרו"/לואי מאל

צרפת, 1960, 88 דקות (צרפתית; כתוביות בעברית)

מוצ"ש, 11.6, בשעה 20:00

ח"ד 26205, ת"א 6126102, טל' 03-6293944, zohaderekh@gmail.com

אתר זו הדרך zoha.org.il, מק"י: maki.org.il, info@maki.org.il